

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.164/2008/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Szegedi Ítéltábla a dr. Balogh Zoltán ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** alatti lakos felperesnek, - a dr. Sörös Gergely ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** alatti lakos alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2007. szeptember hó 28. napján kelt 11.P.20.696/2006/27. sorszámú ítélete ellen az alperes által 28. sorszám alatt előterjesztett és Pf.III.20.164/2008/3. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 120.000,- (Egyszázhúszezer) Ft másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a felmerült 660.000,-(Hatszázhatvanezer) Ft összegű fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A peres felek 2005. január 18. napján adásvételi szerződést kötöttek, mely szerint a felperes eladta az alperesnek a tulajdonát képező ... típusú ... forgalmi rendszámú személygépkocsit. Az írásbafoglalt szerződésben vételár nem szerepelt. A szóban megállapított 11.000.000,-Ft-os vételár a szerződés megkötésének napján nem került kiegyenlítésre, és a gépkocsi birtokbaadása sem történt meg.

2005. január 19-én a peres felek kölcsönszerződést kötöttek, mely szerint a felperes 11.000.000,-Ft összegű kölcsönt nyújtott az alperesnek azzal, hogy annak visszafizetési határideje 2005. április 19. napja.

Ugyanezen a napon az alperes a megvásárolt személygépkocsit a felperes fiának használatába adta.

A gépkocsi tulajdonjogának megszerzését követően az alperes a **Pénzintézettől** először 5.000.000,-Ft, majd további 1.000.000,-Ft

kölcsönt vett fel, melynek fedezete a személygépkocsi volt. 2005. nyarán a gépjármű ismeretlen helyre került, jelenleg egyik peres fél birtokában sem található.
A kölcsönt az alperes nem fizette vissza.

A felperes keresetében a szerződés alapján 11.000.000,-Ft összegű kölcsön visszafizetésére kérte az alperes kötelezését annak 2005. április 20. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamataival.

A per első tárgyalásán az alperes nem jelent meg, írásbeli ellenkérelmet sem terjesztett elő, ezért az elsőfokú bíróság 2006. március 22-én 11.P.20.077/2006/5. sorszám alatt bírósági meghagyást bocsátott ki vele szemben a kereseti kérelem tartalmával egyezően.

A bírósági meghagyással szemben az alperes ellentmondással élt hivatkozva arra, hogy a felperestől kölcsönt nem kapott.

Az ellentmondás folytán kitűzött újabb tárgyaláson a felperes korábban előterjesztett kereseti kérelmét változatlanul tartotta fenn.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte az általa előterjesztett érvénytelenségi kifogás alapján azzal, hogy a létrejött kölcsönszerződés színlelt, ezért semmis. Ezzel összefüggésben előadta, hogy a peres felek szándéka nem adásvételi szerződés megkötésére irányult, csupán arról volt szó, hogy a felperes fia tagként kívánt belépni az alperes által alapított **cég 1**-be, mivel azonban készpénzzel nem rendelkezett, a felperes tulajdonában lévő perbeni személygépkocsival kívánta a vagyoni betétet fedezni, ezért írást írtak a gépkocsit az alperes nevére. A kölcsönszerződés megkötésére ugyanakkor azért került sor, mert a felperes fia ezzel kívánta biztosítani magát arra az esetre, ha mégsem sikerülne vagyoni betétet jutnia a gazdasági társaságban. Emiatt tehát a kölcsönszerződés színlelt, annak megkötésére egyik peres fél akarata sem irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 11.000.000,-Ft és annak 2005. április 20-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatainak megfizetésére kötelezte. Ítéletének indokolásában elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a perbeni személygépkocsira vonatkozó adásvételi szerződés érvényességét a felek egyike sem vitatta. A felperes eladási szándékát a **cég 2**-vel létrejött megbízási szerződés alapján bizonyítottanak találta. Úgy ítélte meg, hogy az adásvételi szerződés megkötését követően az, hogy az alperes ténylegesen nem kapta meg a személygépkocsit, a szerződés érvényességét nem befolyásolja, mivel átadásnak minősül az is, ha az eladó a vevőt olyan helyzetbe hozza, hogy az a dologgal rendelkezni tud, még abban az esetben is, ha a dolog időlegesen az átadónál marad. Nem találta érvénytelenséget megalapozó oknak azt sem, hogy az adásvételi szerződés a gépkocsi vételárát nem tartalmazza, figyelemmel arra, hogy az alperes - a felperessel egyezően - maga is hivatkozott a gépkocsi 11.000.000,-Ft-os vételárára. A kölcsönszerződéssel kapcsolatosan álláspontja az volt, hogy nem volt jogi akadálya a szerződés megkötésének az adásvételi szerződés létrejötte után, s mivel

a kölcsönszerződés nem reálszerződés, az a felek pusztá megállapodásával létrejött. Hivatkozott arra, hogy az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére sem igazolta, hogy az adásvételi szerződés megkötésének időpontjában nem rendelkezett a gépkocsi vételárával. Úgy mérlegelt, hogy az alperes által csatolt tulajdoni lap, illetőleg az azon szereplő végrehajtási jogok sem igazolják ezt a tényt, különös tekintettel arra, hogy az alperes maga hivatkozott a **cég 1**-re, mint jól menő gazdasági társaságra. Mindezekkel szemben a felperes állításait teljes bizonyítóerejű magánokiratokkal igazolta. Összességében arra az álláspontra helyezkedett, hogy kétoldalú színlelés a felek esetében nem állapítható meg, ezért a létrejött szerződések érvényesek. E körben kiemelte, hogy a felek titkos fenntartása vagy rejtett indoka a szerződés érvényessége szempontjából közömbös. Mivel az alperes érvénytelenségi kifogását alaptalannak találta, ugyanakkor tényként állapította meg, hogy a kölcsönösszeg nem került visszafizetésre, a szerződés alapján a kereseti kérelem szerint marasztalta az alperest. A tőkeösszegegen felül a szerződéskötést követő naptól kezdődően - mely a késedelembe esés napja - késedelmi kamatfizetési kötelezettséget is előírt a Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján.

Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára való utasítását kérte, míg másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását. Továbbra is állította, hogy az ügyletkötés időpontjában az alperesnek nem állt rendelkezésére 11.000.000,-Ft, ezért erre az összegre érvényesen szerződést sem köthetett. Ennek bizonyítására újabb tanúmeghallgatást indítványozott, melyet hivatkozása szerint azért nem tudott az elsőfokú eljárásban megtenni, mert az utolsó tárgyalásról indokoltan távolmaradt. A tanút, aki az alperes könyvelője, az alperes és a **cég 1** vagyoni-pénzügyi helyzetére vonatkozóan kérte meghallgatni. Hivatkozott arra is, hogy az alperesnek az az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozata, hogy az adásvételi szerződés érvényességét nem vonja kétségbe akkor hangzott el, amikor már jogi képviselő nélkül járt el. A bizonyítási eljárás alapján megállapíthatónak látta, hogy vételár nem került átadásra, a gépkocsi pedig az alperes hatalmába, birtokába. Az adásvételi szerződést az alperes azért kötötte meg, hogy a perbeni gépjárműre kölcsönt vehessen fel, mivel a felperesnek és fiának szándékában állt a gépkocsi értékesítése és így a pénzhez jutás, ennek során pedig kihasználták az alperes jóhiszeműségét. Kiemelten hivatkozott arra, hogy a bíróság a jogi képviselő nélkül eljáró alperest a bizonyításra szoruló tényekről és a pártfogó ügyvéd kirendelésének lehetőségéről, ennek feltételeiről nem tájékoztatta a Pp.-ben előírt kötelezettsége ellenére. Csatolta továbbá az alperes és betéti társasága **Pénzügyintézet 2** által vezetett folyószámla kivonatát a perbeni időszakra vonatkozóan.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hivatkozott az elsőfokú eljárás során meghallgatott tanúk elfogulatlanságára, s arra, hogy mivel a felperes nyugdíjas, a perbeni gépkocsi fedezetül adása mellett - ha ilyen

célja lett volna - 1.000.000,-Ft hitelt kaphatott volna, ehhez az alperes által állított jogügyletekre nem volt szükség. Kiemelte az alperes 2006. június 30-i nyilatkozatát, melyben a szerződések érvényességét nem vitatta. Utalt arra, hogy az alperes nem

határozta meg, miben állt az általa hivatkozott színlelés. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés érvényes létrejötté mellett szól az, hogy a gépjármű az alperes nevén van nyilvántartva, megterhelésekor pedig a tulajdonjogból fakadó rendelkezési jogával élt. Kifejtette, hogy az alperes a teljes elsőfokú eljárás során és fellebbezésében is összemosta a **cég 1** vagyoni viszonyait saját helyzetével annak ellenére, hogy mindezeket nem lehet egységesen kezelni. Az alperes mint magánszemély a szerződéskötéskor ingatlan vagyonnal és egy ... gépkocsi tulajdonjogával rendelkezett, anyagi helyzete tehát megfelelő volt a szerződések megkötéséhez.

A fellebbezés **alaptalan**.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki: A felperes fia **tanú 1**, a perben nem álló **tanú 6** mint vevők és az alperes mint eladó 2005. március hó 3. napján üzletrész átruházási szerződést kötöttek, mely szerint az alperes a **cég 1**-ben meglévő 49 %-os részesedését összesen 25.000.000,-Ft ellenérték fejében a vevőkre átruházza. A vételárból 1.000.000,-Ft megfizetését követően 2005. április 2-án további 2.500.000,-Ft teljesítése is megtörtént.

A fenti tényállást a másodfokú bíróság a 6/A/1. sorszám alatt csatolt megállapodás és 6/A/2. sorszámú átvételi elismervény alapján állapította meg.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértéseire hivatkozott. Ezekkel kapcsolatosan az ítélet tábla álláspontja a következő:

Az alperes 7. sorszámú, 2006. szeptember 1-jén érkezett beadványában 5 tanú meghallgatását kérte részben a felek közti jogügyletek tartalmára, azok megkötésének körülményeire, részben arra, hogy a felperes fia 2005. szeptemberében a perbeli gépjárművet megvételre ajánlotta fel, továbbá, hogy az alperes a felperes fiának a gépkocsi fedezete mellett felvett hitelből 1.000.000,-Ft-ot átadott. Az elsőfokú bíróság a tanúkat meghallgatta csakúgy, ahogy a felperesi tanúkat is. Az alperes a per több tárgyalási napján személyesen jelen volt, így a 2007. március 1-jein is. Ekkor - kérelmére - házastársát is meghallgatta tanúként az elsőfokú bíróság, majd a tárgyalást elhalasztó végzésében jogkövetkezmények terhével hívta fel a kölcsönszerződés színleltségével kapcsolatos bizonyítási indítványainak előterjesztésére, 30 napos határidőt biztosítva. A következő, 2007. május 11-i tárgyaláson az alperes úgy nyilatkozott, hogy jogi képviselőt nem kíván meghatalmazni, egyben 23/A/1. sorszám alatt csatolta írásbafoglalt bizonyítási indítványát, mellékelve 3 telefonbeszélgetés anyagát, valamint egy tulajdoni lap másolatot szerződéskötéskori szorult anyagi helyzetének igazolására. A benyújtott bizonyítási indítvány a peres felek, a felperes fia és a **cég 1** vagyoni

Pf.III.20.164/2008/6. szám

helyzetének vizsgálatára vonatkozott konkrét bizonyíték megjelölése nélkül. A tárgyaláson kihirdetett végzésben a bíróság a feleket a 2007. augusztus 31-re elhalasztott tárgyalásra szóban megidézte, egyben felhívta pervezető végzésével az alperest, hogy bizonyítási indítványait az adásvételkori vagyoni viszonyaira vonatkozóan 60 napon belül terjessze

elő. E kötelezettségének az alperes nem tett eleget, ugyanakkor a per következő tárgyalásán szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, távolmaradását azonban 24. sorszámú beadványában kimentette és kérte a tárgyalást elhalasztani feleségének egészségi állapotára tekintettel. A felhívás szerinti bizonyítási indítványt azonban nem terjesztett elő. Az elsőfokú bíróság a kérelem figyelembevételével a tárgyalást 2007. szeptember hó 28. napjára halasztotta, egyben újabb 15 napos határidőt engedett az alperes számára annak bizonyítására, hogy az adásvételi szerződés megkötésének időpontjában a 11.000.000,-Ft-os vételárral nem rendelkezett. Tájékoztatta, hogy a határidő elmulasztása esetén a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján dönt. Az idézést tartalmazó jegyzőkönyv tértivevénye „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza a bírósághoz. A kézbesítés második megkísérlését követő 5. munkanap 2007. szeptember hó 27. napja. Az elsőfokú bíróság a 2007. szeptember 28-ára kitűzött tárgyalást megtartotta és ítéletet hozott. A felsorolt adatokból látható, hogy az alperesnek 2007. május 11-től 2007. szeptember 28-ig volt lehetősége - már bírói tájékoztatást követően - bizonyítási indítványai előterjesztésére. A szerződések általa állított tartalmára vonatkozóan ennek eleget tett, e körben a bíróság a bizonyítást le is folytatta. Csatolt ugyanakkor bizonyítékokat anyagi helyzetére vonatkozóan, további konkrét bizonyítási indítványt azonban ezzel összefüggésben nem terjesztett elő, az utolsó tárgyaláson szabályszerű idézés (Pp. 99. § (2) bekezdés) ellenére nem jelent meg, távolmaradását előzetesen nem mentette ki. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróságnak lehetősége volt ezen a tárgyaláson ítéletet hozni (Pp. 136/B. §, 145. § (1) bekezdés) különös tekintettel arra, hogy a per utolsó előtti tárgyalásán meghozott felhívó végzés pervezető végzésnek minősül, melyhez a Pp. 227. § (2) bekezdése valamint 3. § (4) bekezdése szerint a bíróság nem volt kötve. Az alperesnek valamint gazdasági társaságának anyagi helyzetére vonatkozó további bizonyítás egyébként még eredményessége esetén sem lett volna alkalmas arra, hogy a teljes bizonyítóerejű magánokiratba foglalt kölcsönszerződés színlelt voltát bizonyítsa. Itt kell kiemelni a Pp. 2. § (1) bekezdésének rendelkezését, miszerint a bíróságnak az a feladata, hogy a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse. Az alperes részére többszörösen biztosított határidő elmulasztása, a per tárgyalásának további elhalasztása veszélyeztette volna az ésszerű határidőn belül történő befejezést. Etekintetben tehát az alperesi fellebbezés alaptalan.

Ugyancsak nem mulasztott az elsőfokú bíróság, amikor nem tájékoztatta az alperest pártfogó ügyvéd kirendelésének lehetőségéről. Ennek előfeltétele ugyanis a Pp. 84. § (1) bekezdéséből következően, hogy a fél személyes költségmentességben

-6-

részesüljön. Az alperes ilyen költségkedvezményt az elsőfokú eljárás során nem kapott, erre irányuló kérelmét az elsőfokú bíróság 20. sorszámú végzésével jogerősen elutasította. Mivel tehát a pártfogó ügyvéd kirendelésének előfeltételei nem álltak fenn, az elsőfokú bíróságot tájékoztatási kötelezettség sem terhelhette.

Az ügy érdemével kapcsolatosan az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perben releváns bizonyításokat lefolytatta, a felmerült bizonyítékokat okszerűen mérlegelte (Pp.206. § (1) bekezdés), s ez alapján helytálló jogi következtetésre jutott. Megállapítható ugyanis, hogy a felperes állításait a Pp. 196. § (1) bekezdése szerinti teljes bizonyítóerejű

magánokiratokkal igazolta, melyek az ellenkező bebizonyításáig teljes bizonyítékul szolgálnak arra, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta, vagy magára kötelezőnek ismerte el. Az ilyen módon írásbafoglalt kölcsönszerződés tehát a 11.000.000,-Ft tőkeösszegű kölcsön alperesnek történő átadását bizonyítja. A felperes azonban ezen felül állításait érdektelen tanúk vallomásaival is alátámasztotta. Szintén a felperesi állításokat erősíti, hogy az alperes az üzletrész átruházásra vonatkozóan a felperes fiával és **tanú 6**-vel későbbi időpontban szerződést kötött vételárfizetés kikötése mellett, melyből 1.000.000,-Ft megfizetése után - a 2005. április 2-i átvételi elismervény tartalma szerint - további 2.500.000,-Ft teljesítése is megtörtént. Ekkor pedig már fel sem merülhetett az üzletrész ellenértékének biztosítékaként a gépjármű, ahogy azt az alperes az eljárás során állította, hiszen a gépkocsira vonatkozóan létrejött adásvételi szerződés korábbi keltű. Mindezekkel szemben az alperes a kölcsönszerződés érvénytelensége iránti kifogás tárgyában releváns hivatkozásait sem tudta bizonyítani, azok nem voltak alkalmasak a teljes bizonyítóerejű magánokiratba foglalt szerződés tartalmának megdöntésére. Megjegyzést érdemel, hogy az alperes által bizonyítékként csatolt rögzített telefonbeszélgetések tartalma sem támasztja alá állításait, ugyanakkor a felperes fiával folytatott telefonbeszélgetés a felperesi hivatkozásokat erősíti. A fellebbezés kapcsán rámutat az ítélőtábla, hogy amennyiben a peres fél jogi képviselővel eljárva eltérő nyilatkozatokat tesz mint személyes eljárása során, ez a jóhiszemű pervittel össze nem egyeztethető magatartásnak minősül (Pp. 8. § (2) bekezdés). Összefoglalóan megállapítható, hogy az alperes érvénytelenségi kifogása kapcsán a kölcsönszerződés megkötésekor hatályban lévő Ptk. 207. § (5) bekezdése szerinti színlelt voltát a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt bizonyítási kötelezettsége ellenére igazolni nem tudta, ezzel szemben a felperes állításait megfelelő módon bizonyította.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - annak mindenben helyes indokaira utalással - a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta. A Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel a peresztes alperes köteles a felperes másodfokú eljárás során felmerült perköltségének megfizetésére, melyet az ítélőtábla a felperesi képviselő által a másodfokú eljárásban kifejtett munkamennyiséghez arányosítottan ÁFA-val növelt összegben 120.000,-Ft-ban határozott meg (32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (6) bekezdés). Miután az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalát követően az alperest személyes költségmentesség kedvezményében részesítette, a felmerült 660.000,-Ft fellebbezési

-7-

Pf.III.20.164/2008/6. szám

eljárási illeték az állam terhén marad (Pp.84. § (1) bekezdés a) pontja, 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése, 14. §).

S z e g e d, 2008. június hó 30. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk. Dr. Kiss Gabriella sk. Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró